

## VILNIAUS UNIVERSITETO PROFESORIŲ EMERITŲ KLUBO VEIKLOS 2021 M. ATASKAITA

Gana aktyviai pradėtą VUPEK veiklą, siekusią įvairių fakultetų kolegų intelektualinio bendravimo, laisvalaikio prasmingo leidimo interesus derinti su pastangomis prisidėti prie VU misijos ir strateginių uždavinių įgyvendinimo, dar 2020 m. gerokai pristabdė dėl COVID – 19 įvestas karantinas. Virtualiu būdu buvo aptarta ir patvirtinta valdybos pateikta metinė ataskaita, o naujai išrinktoji valdyba 2021 m. tikėjosi sulaukti palankesnių veiklai sąlygų. Deja, ir ataskaitiniai metai buvo paženklinėti jei ne karantino, tai bent fizinių kontaktų ribojimo, kuris klubo ir valdybos narius neretai vertė bendrauti tik nuotoliniu būdu. Dėl to teko atidėti planuotas ekskursijas į Lenkijos Respubliką ( Suvalkai, Punkskas, Augustavas), į Molėtų observatoriją, Etnokosmologijos muziejų, Dubingių piliavietę ir žirgyną. Nežiūrint sudėtingų sąlygų, 2021 m. klubo valdybai pavyko surengti keletą reikšmingesnių renginių, o antrajame pusmetyje – kontaktinių susitikimų.

### *Svarbiausi 2021 –ųjų metų renginiai*

**Vasario 12 d.** įvyko virtualus susitikimas su VU rektoriumi prof. Rimvydu Petrausku ir bendruomenės reikalų prorektore doc. dr. Rita Rekašiūte – Balsiene. Jo metu VUPEK nariams buvo pristatytas Universiteto 2021 – 2025 metų strateginės veiklos plano projektas. Sesijai, kurią organizavusi rektorius padėjėja Ieva Kristinaitytė pasirūpino , kad visi dalyviai galėtų iš anksto susipažinti su projektu, pirmininkavo prof. V. B. Pšibilskis. Todėl, rektoriui apžvelgus pagrindines VU strateginės veiklos kryptis, kilo įdomi ir konstruktyvi diskusija, buvo aptarta nemaža VU ir PE svarbių klausimų (apie susitikimą išsamiau galima paskaityti <https://www.vu.lt/draugijos-klubai-asociacijos/vilniaus-universiteto-profesoriu-emeritu-klubas-pek> “Informacija apie strateginio plano svarstymą profesorių emeritų klube”. Projekto svarstymo nuotoliniu būdu santrauką paruošė prof. A. F. Orliukas).

**Vasario mėnesį** VUPEK valdyba prof. K. Jarašiūno iniciatyva kreipėsi į VU Tarybą, prašydama paskatinti LR Vyriausybės sprendimą paremti VU alumnų, Laisvės kovų dalyvio, apdovanoto garbingais vyriausybiniais apdovanojimais, „Miško brolių“ draugijos steigėjo Albino Kentros kilnią idėją įkurti „Laisvės kovų“ muziejų ir išsaugoti bei padaryti prieinamą plačiajai visuomenei jo sukauptą milžinišką Lietuvos laisvės kovų kino dokumentų archyvą. Nemaža šio archyvo dalis – unikali Vilniaus universiteto gyvenimo kronika. VU Taryba virtualiu būdu, dalyvaujant klubo valdybos deleguotam prof. K. Jarašiūnui, apsvaistė ir pritarė VUPEK kreipimuisi, bei, savo ruožtu, kreipėsi į LR Vyriausybę, prašydama „atkurti teisingumą Albino Kentros pilietinėje veikloje ir sudaryti tinkamas sąlygas archyvinei medžiagai išsaugoti“. Dėka

Tarybos rašto, tarpininkaujant Valstybės kanceliarijos Socialinės politikos grupei, atsivėrė galimybės A. Kentrai bendrauti su Valstybės archyvu, linkusiu suskaitmeninti jo sukauptą vertingą medžiagą. Finansų ministerija pasiūlė „Miško brolių“ draugijos pastatus perduoti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centrai bei skirti lėšų Laisvės kovų muziejui įsteigti. A. Kentra padėkojo VUPEK už svarbią moralinę paramą. [PEK valdybos kreipimasis ir VU Tarybos raštas LR Vyriausybei pridedami Ataskaitos Priede 1 ir 2.](#)

**Kovo – balandžio mėnesiais** klubo valdyba, nemaža narių svarstė ir po nedidelių pataisymų patvirtino prof. V. B. Pšibilskio parengtą naują VUPEK nuostatų redakciją. Joje aiškiai apibrėžta klubo misija, tikslai, apibūdintos veiklos formos, narystė, klubo valdymas, lėšų šaltiniai ir kt. (plačiau susipažinti su VUPEK nuostatais galima <https://www.vu.lt/draugijos-klubai-asociacijos/vilniaus-universiteto-profesoriu-emeritu-klubas-pek>).

**Balandžio 23 d.**, iš anksto susitarus ( ats. V. B. Pšibilskis ) su VU Botanikos sodo Kairėnuose vadovybe, surengta ažuoliuko sodinimo ilgamečio Universiteto rektoriaus prof. J. Kubiliaus 100 – osioms gimimo metinėms pažymėti ceremonija. Joje dalyvavo VU rektorius prof. R. Petrauskas, Botanikos sodo direktorius A. Skridaila, sodo mokslo darbuotoja S. Žilinskaitė, J. Kubiliaus duktė dr. doc. Birutė Petrauskienė, sūnus prof. Kęstutis, vaikai Jonas. Pasodinus medelį sodo muziejuje dalintasi prisiminimais apie gerbiamą rektorių, ragauta skanių sodo darbuotojų paruoštų sumuštinių su kava ir arbata (plačiau apie ažuoliuko sodinimo ceremoniją skelbta <https://www.vu.lt/draugijos-klubai-asociacijos/vilniaus-universiteto-profesoriu-emeritu-klubas-pek> „Pagerbiant rektoriaus akademiko Jono Kubiliaus atminimą VU Botanikos sode Kairėnuose pasodintas ažuoliukas“). Tekstą paruošė Botanikos sodo Komunikacijos ir paslaugų skyriaus vadovė Aida Vida Dobkevičiūtė ir prof. A. F. Orliukas).

Čia verta pridurti, kad 2021 m. liepos 27 – ają – prof. J. Kubiliaus gimimo dieną – nemaža VUPEK narių apsilankė rektoriaus gimimo šimtmečiui skirtuose renginiuose VU Didžiajame kieme, Antakalnio kapinėse ( čia J. Kubiliaus vaikų pageidavimu iš anksto nenumatyta kalbą apie jų tėvo nuopelnus VU pasakė prof. V. B. Pšibilskis ). Botanikos sodo muziejuje žiūrėtas Kultūros centro paruoštas teatralizuotas renginys „Antradienio susitikimai pas Profesorių“, aplankytas profesoriui atminti skirtas suolelis ir ažuoliukas.

**2021 m. pavasarį** VUPEK valdyboje kilo idėja sukaupti duomenų bazę apie visus VU PE vardą ( statusą ) gavusius asmenis. Bendraujant su VU rektoriumi prof. R. Petrausku ir Bendruomenės vystymo skyriumi išsikristalizavo mintis drauge parengti leidinį „*Vilniaus universiteto profesoriai emeritai*“. Birželio mėnesį buvo paruoštas ir visiems kolegoms išsiuntinėtas rektoriaus ir klubo prezidento pasirašytas laiškas su prašymu iki rugsėjo 15 d. pateikti savo biogramas, nuotrauką ir trumpai apibūdinti

gyvenimą bei ryšius su Alma Mater tapus emeritais. Kadangi tik dalis kolegų laiku atsiuntė medžiagą, rugsėjo 23 d. pakartotinai išsiųstas laiškas su nauja atsakymo data ( 10 11 ). Daliai PE ir dabar neatsiliepus, teko veikti per fakultetų dekanus, kolegas, mokinius, medžiagos ieškoti internetinėje erdvėje, enciklopedijose ir žinyuose. Organizacijos vystymo ir bendruomenės reikalų prorektorės padėjėjos Vitos Gembutienės, V. S. Laurinavičiaus (pasinaudodamas įvairiais viešai prieinamais šaltiniais jis parašė 5 jau mirusių ir gyvų PE biogramas ) ir V. B. Pšibilskio pastangomis leidiniui sukaupta medžiaga apie 70 VU profesorių emeritų (keturiolika jų yra išėję į Anapilį).

**Spalio 13 d.** būrys PE dalyvavo ekskursijoje į VU biblioteką senajame architektūriniame ansamblyje (ats. V. B. Pšibilskis). Maloniai sutikti ir vedami generalinės direktorės I. Krivienės apžiūrėjo po restauracijos atgijusias P. Smuglevičiaus ir J. Lelevelio sales, susipažino su rektoriaus J. Kubiliaus šimtmečiui skirta paroda, bibliotekos retenybėmis, dokumentų restauravimo ir konservavimo subtilybėmis (plačiau apie tai: <https://www.vu.lt/draugijos-klubai-asociacijos/vilniaus-universiteto-profesoriu-emeritu-klubas-pek> „Profesoriai emeritai lankosi senojoje Alma Mater bibliotekoje“. Tekstą paruošė prof. A. F. Orliukas, nuotraukos prof. K. Jarašiūno).

**Spalio 28 d.** VU CR Senato posėdžių salėje įvyko susitikimas su VU Tarybos pirmininke dr. Egle Radzevičiene ( ats. V. B. Pšibilskis ). Prie kavos, arbatos puodelio kalbėtasi apie VU misijos, strateginio veiklos plano vykdymą, Tarybos darbo organizavimą ir kitas PE dominančias problemas (susitikimo aprašymas: <https://www.vu.lt/draugijos-klubai-asociacijos/vilniaus-universiteto-profesoriu-emeritu-klubas-pek> “Susitikimas su VU Tarybos pirmininke“. Teksto autorius prof. K. Jarašiūnas)

**Lapkričio 25 d.** į CR Senato posėdžių salę susirinkę VUPEK nariai išklausė TSPMI profesoriaus, politikos filosofo A. Jokubaičio paskaitą „Kodėl kultūringam žmogui nebereikia universiteto?“ ( ats. K. Jarašiūnas ). Prelegento drąsios mintys sužadino gyvas diskusijas, apmąstymus, paskatino PE giliau domėtis liberaliosios demokratijos raida pasaulyje ir poveikiu akademinėi visuomenei ( išsamesnį prof. K. Jarašiūno parengtą renginio aprašymą „Profesorių emeritų disputas su prof. Alvydu Jokubaičiu“ skaitykite <https://www.vu.lt/draugijos-klubai-asociacijos/vilniaus-universiteto-profesoriu-emeritu-klubas-pek>).

### ***VUPEK valdybos darbas***

Kaip ir ankstesniaisiais metais klubo valdyba dirbo darniai, svarbiausius klausimus sprendė kolegialiai. Kiekvienas valdybos narys stropiai vykdė savo įsipareigojimus. 2021 m. įvyko trys kontaktiniai VUPEK valdybos posėdžiai. Spalio 8 d. buvo išklaudyta ir apsvastyta V. B. Pšibilskio informacija apie pirmojo metų pusmečio

veiklos planų įgyvendinimą, numatyti antrojo pusmečio renginiai ir jų organizatoriai. Daug dėmesio skirta leidinio „*Vilniaus universiteto profesoriai emeritai*“ rengimo problemoms aptarti. Spalio 28 d. posėdyje išklaudyta prof. V. S. Laurinavičiaus informacija apie leidinio „*Vilniaus universiteto profesoriai emeritai*“ rengimą. Be to, tartasi dėl siūlymo klubo valdybos vardu reaguoti į Lietuvos žmogaus teisių organizacijų ( LŽTO ) pareiškimą „Dėl mokslo ir studijų ideologizavimo aukštosiose mokyklose“, kvestionuojantį Vilniaus universiteto paskelbtas „Lyčiai jautrios kalbos gaires“. Apie šią visuomenės reakciją VUPEK valdybą laišku informavo prof. K. Jarašiūnas, kviesdamas palaikyti pareiškimą. Palikus galimybę PE apsispręsti individualiai, po pareiškimu, negatyviai vertinančiu „Lyčiai jautrias kalbos gaires“, savo parašus padėjo 12 klubo narių. Lapkričio 25 d. posėdyje prof. V. S. Laurinavičius vėl referavo apie medžiagos rinkimą leidiniui „*Vilniaus universiteto profesoriai emeritai*“, prof. A. F. Orliukas pranešė apie ELIP ( Enciklopedija Lietuvai ir pasauliui ) kūrėjų pakartotinį prašymą pateikti medžiagą apie VUPEK veiklą. Bendru sutarimu nuspręsta į prašymą atsakyti neigiamai ir paaiškinti priežastis. 2021 m., kaip ir anksčiau, Universiteto rektoriui, Tarybos ir Senato vadovėms, VU Tarybos nariams, padalinių vadovams, administracijos darbuotojams, Botanikos sodo direktorijai, bibliotekos Generalinei Direktoarei, VUPEK nariams buvo išsiųsta nemaža kvietimų, šventinių ir kitokių sveikinimų, padėkų bei dvi užuojautos (prof. A. F. Orliukas ). VU internetinėje svetainėje paskelbti straipsniai apie klubo renginius, valdybos vardu garbingų jubiliejų proga pasveikinti 7 kolegos profesoriai emeritai ( prof. K. Jarašiūnas ). Šiuo metu Vilniaus universitete yra 56 asmenys, turintys profesoriaus emerito vardą ( statusą ). Klubo renginiuose dalyvauja, į kvietimus, pasveikinimus atsako apie pusę kolegų emeritų. Likusiųjų pasyvią laikyseną VUPEK atžvilgiu gali lemti tokie dalykai, kaip sveikatos būklė, šeimos ir buitiniai reikalai, mokslinio darbo ir kiti interesai arba tiesiog poreikis ramiai leisti savo dienas. Klubas, būdamas profesorių emeritų bendruomenės dalimi, bet neturėdamas formalios narystės, plėsti savo įtaką, kelti autoritetą gali tik toliau organizuodamas prasmingus renginius, turiningą laisvalaikį, rūpindamasis profesorių emeritų socialine gerove.

### ***2022 m. galimi klubo renginiai***

#### **Išvykos:**

Išvyka į Lenkijos Respubliką ( Suvalkai, Punkskas, Augustavas);

Išvyka į Molėtų observatoriją, Etnokosmologijos muziejų, Dubingių piliavietę ir žirgyną;

Išvyka į Valstybinį kultūrinį Kernavės rezervatą;

Išvyka į Keturiasdešimt totorių kaimą Vilniaus raj. Pagirių seniūnijoje, pažintis su jo tradicijomis;

Ekskursija į Lietuvos nacionalinį muziejų arba į Lietuvos nacionalinį dailės muziejų;

Tradicinis apsilankymas VU Botanikos sode, V. S. Laurinavičiaus paskaitos išklausymas;

Apsilankymas įmonėje Brolis Semiconductors (jeigu jos veikla Lietuvoje bus tęsiama).

### ***Susitikimai ir pranešimai:***

Susitikimas su VU Senato pirmininke prof. D. Pociūte – Abukevičiene;

Istoriko pranešimas tema „Lietuva ir lietuviai šiuolaikinėje Baltarusijos historiografijoje“;

Prof. V. Usonio pranešimas apie COVID – 19 pandemiją;

Prof. Z. Norkaus pranešimas „Mokslas brangs“;

Pokalbis su VU Tarybos nariu A. Vizbaru apie mokslo taikymą versle;

Leidinio „Vilniaus universiteto profesoriai emeritai“ pristatymas.

Už PEK veiklos planui pateiktus pasiūlymus dėkoju prof. E. Butkui ir prof. K. Jarašiūnui. Bendromis pastangomis sudarytas 2022 m. renginių portfelis teikia galimybę klubo nariams rinktis patraukliausius pasiūlymus. Žinoma, renginių, ypač tolimesnių išvykų, likimą gali lemti pandeminė situacija.

**Ataskaitą parengė VUPEK prezidentas prof. Vygintas Bronius Pšibilskis, jai pritarė klubo valdyba.**

Virtualiu būdu su metine ataskaita susipažino ir jai pritarė šie profesoriai emeritai: Liudvikas Kimtys, Antanas Žilinskas, Eugenijus, Kęstutis Kilkus, Vytautas Usonis, Petras Henrikas Vaitkevičius, Gytis Juška, Bonifacas Stundžia, Kęstutis Sasnauskas, Jonas Mackevičius, Gediminas Motuza Matuzevičius, Domas Kaunas, Algirdas Petras Stabinis, Mifodijus Sapagovas, Benediktas Juodka, Jonas Grigas, Juozas Kulys, Algirdas Jurgaitis, Albinas Bagdonas, Vytautas Sirvydis, Vygintas Pšibilskis, Juozas Vidmantis Vaitkus, Valdas Stanislovas Laurinavičius, Feliksas Ivanauskas, Kęstutis Jarašiūnas, Viktorija Pakerienė, Irena Valikonytė, Zita Aušrelė Kučinskienė, Eugenijus Manstavičius, Šarūnas Raudys, Antanas Feliksas Orliukas Donatas Surgailis, Vygantas Paulauskas.

